

Wspieranie tworzenia szkół ćwiczeń

Pilotaż szkoły ćwiczeń

Wprowadzenie

Pilotaż szkoły ćwiczeń jest trzecim zadaniem realizowanym w ramach projektu pozakonkursowego „Wspieranie tworzenia szkół ćwiczeń”. Pilotaż jest adresowany do szkół województwa mazowieckiego i będzie prowadzony przez cały rok szkolny 2017/2018.

Jego cele są następujące:

- wdrożenie opracowanej koncepcji szkoły ćwiczeń;
- weryfikacja zaproponowanych rozwiązań;
- weryfikacja przygotowanych zestawów materiałów;
- weryfikacja kompetencji trenerów oraz kadry szkoły ćwiczeń;
- weryfikacja zaproponowanych form i metod pracy;
- weryfikacja opracowanych programów kursów e-learningowych;
- opracowanie rekomendacji do zmian przepisów prawa oświatowego, umożliwiające wprowadzenie szkoły ćwiczeń do systemu edukacji;
- opracowanie założeń merytorycznych do projektów konkursowych, związanych z utworzeniem szkół ćwiczeń w poszczególnych województwach.

Do udziału w pilotażu zostanie wybranych od 11 do 14 szkół w województwie mazowieckim, tj. od 1 do 4 szkół ćwiczeń oraz 10 szkół współpracujących. W prace zostaną zaangażowane placówki i instytucje wspierające szkoły i nauczycieli: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne, Kuratorium Oświaty w Warszawie, organy prowadzące szkoły oraz szkoły wyższe kształcące nauczycieli.

Pilotaż będzie obejmował 4 główne etapy, realizowane zgodnie z następującym harmonogramem:

- Etap 1: Wybór szkół do pilotażu (marzec/kwiecień 2017)
- Etap 2: Przygotowanie trenerów i kadry szkół ćwiczeń (kwiecień – sierpień 2017)
- Etap 3: Przebieg pilotażu szkoły ćwiczeń (wrzesień 2017 – maj 2018)
- Etap 4: Monitorowanie przebiegu pilotażu (wrzesień 2017 – czerwiec 2018)

Przedstawiona poniżej propozycja organizacji i funkcjonowania szkoły ćwiczeń została opracowana na podstawie koncepcji szkoły ćwiczeń i ma odniesienie do warunków przyjętych dla potrzeb przeprowadzenia pilotażu w województwie mazowieckim. Wnioski, które zostaną sformułowane w trakcie monitorowania przebiegu działań pilotażowych, roli poszczególnych placówek i instytucji tworzących szkołę ćwiczeń zostaną wykorzystane do powstania *Modelu szkoły ćwiczeń* i będą udostępnione w czerwcu 2018 r.

Organizacja i przebieg pilotażu

Etap 1. Wybór szkół do pilotażu, czyli jak zostać szkołą ćwiczeń?

6 kroków do zgłoszenia przez szkołę udziału w pilotażu szkoły ćwiczeń

1. Dyrektor i rada pedagogiczna po uzyskaniu pozytywnej opinii organów reprezentujących uczniów i rodziców podejmują decyzję o zgłoszeniu udziału w pilotażu szkoły ćwiczeń.
2. Wskazanie mocnych stron pracy szkoły w wyniku diagnozy przeprowadzonej wspólnie z radą pedagogiczną przez pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznej lub placówki doskonalenia lub biblioteki pedagogicznej, prowadzącej do ustalenia obszarów, w których szkoła może być szkołą ćwiczeń oraz uzyskanie potwierdzenia współpracy ze szkołą wyższą.
3. Uzyskanie przez szkołę rekomendacji publicznej placówki doskonalenia nauczycieli.
4. Uzyskanie przez szkołę pozytywnej opinii kuratora oświaty potwierdzającej spełnianie wymagań na poziomie wysokim oraz wysoką ocenę stanu przestrzegania przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły (potwierdzoną wynikami nadzoru).
5. Złożenie wniosku do organu prowadzącego szkołę o wyrażenie zgody na udział w pilotażu.
6. Zgoda organu prowadzącego szkołę na udział szkoły w pilotażu szkoły ćwiczeń w roku szkolnym 2017/2018.

Działania umożliwiające zgłoszenie do pilotażu i udział w nim przedstawia także rys. 1.

Rys. 1. Kolejne kroki umożliwiające zgłoszenie do pilotażu i udział w nim

Etap 2. Przygotowanie trenerów i kadry szkół ćwiczeń

Po wybraniu 11/14 szkół nastąpi etap przygotowania kadry szkoły ćwiczeń, który jest adresowany do:

- dyrektorów szkół wybranych do pilotażu,
- po dwóch nauczycieli z czterech obszarów przedmiotowych: matematyki, przedmiotów przyrodniczych, języków obcych wskazanych przez dyrektora szkoły;
- nauczyciela bibliotekarza szkół ćwiczeń wskazanego przez dyrektora szkoły;
- 10 trenerów, których rolą będzie aktywny udział we wszystkich działaniach zaplanowanych w pilotażu, pod kątem weryfikacji zadań reprezentowanych przez nie placówek/instytucji.

Do grona trenerów zaproszeni zostaną dwaj wizytatorzy wskazani przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty oraz osiem osób wybranych w otwartym naborze, reprezentujących:

- szkoły wyższe – 1 osoba,
- publiczne placówki doskonalenia nauczycieli – 3 osoby,
- publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne – 1 osoba,
- biblioteki pedagogiczne – 1 osoba,
- organy prowadzącego szkoły – 1 osoba,
- placówki edukacji nieformalnej – 1 osoba.

Udział trenerów w planowaniu, realizacji i ewaluacji działań pilotażowych pozwoli na sformułowanie wniosków do przygotowania rekomendacji zmian w prawie oświatowym, umożliwiającym działanie szkół ćwiczeń po zakończeniu projektów konkursowych.

Przygotowanie kadry obejmie następujące działania:

- udział trenerów w szkoleniu dotyczącym poznania koncepcji szkoły ćwiczeń oraz zadań poszczególnych placówek/instytucji i wypracowaniu zasad współpracy w trakcie pilotażu;
- udział w dwudniowym spotkaniu inauguracyjnym pilotaż szkoły ćwiczeń w województwie mazowieckim;
- udział w spotkaniach poświęconych planowaniu pracy szkoły ćwiczeń w trakcie pilotażu;
- diagnozę zasobów i potrzeb dyrektorów i nauczycieli oraz placówek/instytucji wspierających pracę szkół wybranych do pilotażu szkoły ćwiczeń;
- zaplanowanie działań szkoły ćwiczeń z uwzględnieniem zdiagnozowanych potrzeb nauczycieli oraz zasobów szkół ćwiczeń, kierunków polityki oświatowej na rok szkolny 2017/2018, wniosków z nadzoru pedagogicznego Mazowieckiego Kuratora Oświaty, wyników badań edukacyjnych.

Etap 3. Przebieg pilotażu szkoły ćwiczeń

Jak będzie działać szkoła ćwiczeń?

Szkoła ćwiczeń to zespół zaplanowanych działań szkół i placówek oraz instytucji służących wspieraniu procesu uczenia się nauczycieli oraz studentów. Szkoła ćwiczeń to placówka, gdzie przyszli nauczyciele będą doświadczać praktycznej weryfikacji teorii, z którą spotykają się podczas studiów, a obecni nauczyciele będą doskonalić swój warsztat pracy. To tam student zmierzy się – pod kierunkiem swojego opiekuna – z praktyką pedagogiczną: zarówno w zakresie dydaktyki, jak i wychowania. To tam nauczyciele będą rozwijać swój warsztat pracy i dzielić się swoimi pomysłami z innymi nauczycielami. Na rys. 2 został przedstawiony schemat szkoły ćwiczeń, czyli samych szkół oraz placówek/instytucji wspierających ich pracę.

Rys. 2. Schemat szkoły ćwiczeń

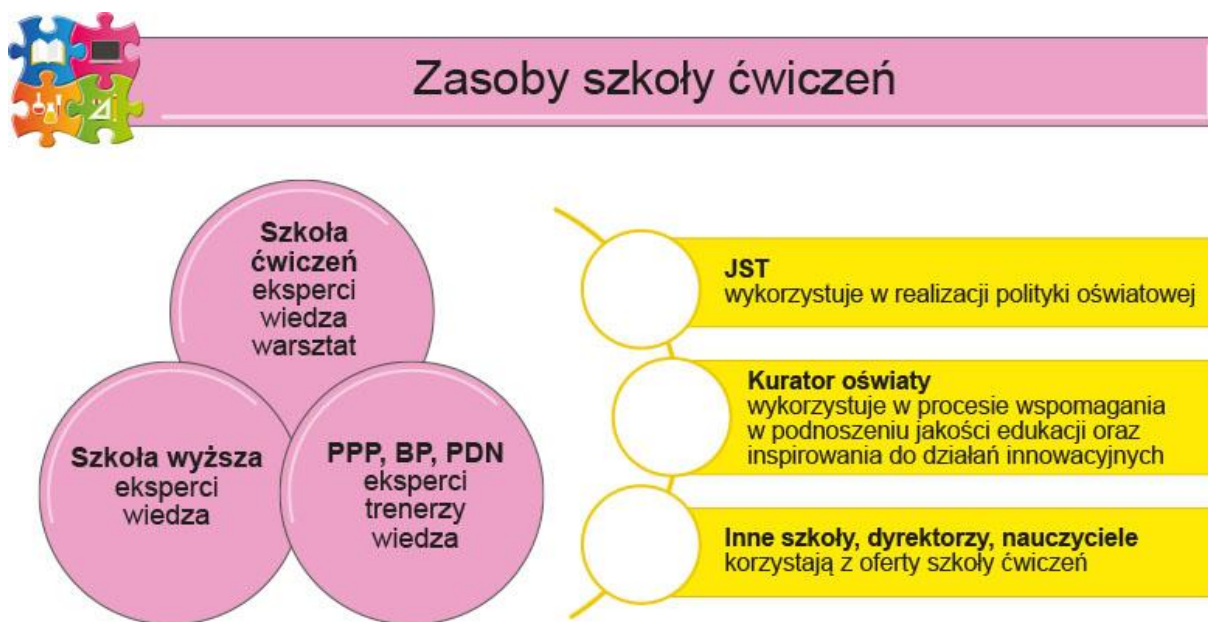
Szkołę ćwiczeń tworzą:

1. Szkoła ćwiczeń – szkoła, która uzyska największą liczbę punktów w każdym z czterech obszarów przedmiotowych, tj. matematyka, przedmioty przyrodnicze, informatyka, języki obce, i jednocześnie potwierdzi spełnienie kryteriów wyboru szkoły na szkołę ćwiczeń. Takie sformułowanie oznacza, że w wyniku konkursu mogą zostać wybrane jedna, dwie, trzy lub cztery szkoły ćwiczeń.
2. Szkoły współpracujące – w wyniku konkursu zostanie wybranych 10 szkół, które będą współpracowały ze szkołami ćwiczeń.
3. Placówki wspierające pracę szkoły: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, biblioteki pedagogiczne, placówki doskonalenia nauczycieli.
4. Organy prowadzące.
5. Kuratorium oświaty.
6. Szkoły wyższe.

Tak zdefiniowana szkoła ćwiczeń nie ma bezpośredniego odniesienia do jednego aktu prawnego spośród aktualnie obowiązujących przepisów prawnych. Stąd konieczne jest odwołanie do wielu różnych zapisów prawa oświatowego, które umożliwią powstanie szkoły ćwiczeń oraz jej funkcjonowanie na potrzeby pilotażu. Sformułowane zadania poszczególnych instytucji, biorących udział w tworzeniu i działaniach szkoły ćwiczeń, pozwalają na nawiązanie współpracy oraz wspólne działania oparte na następujących czynnikach:

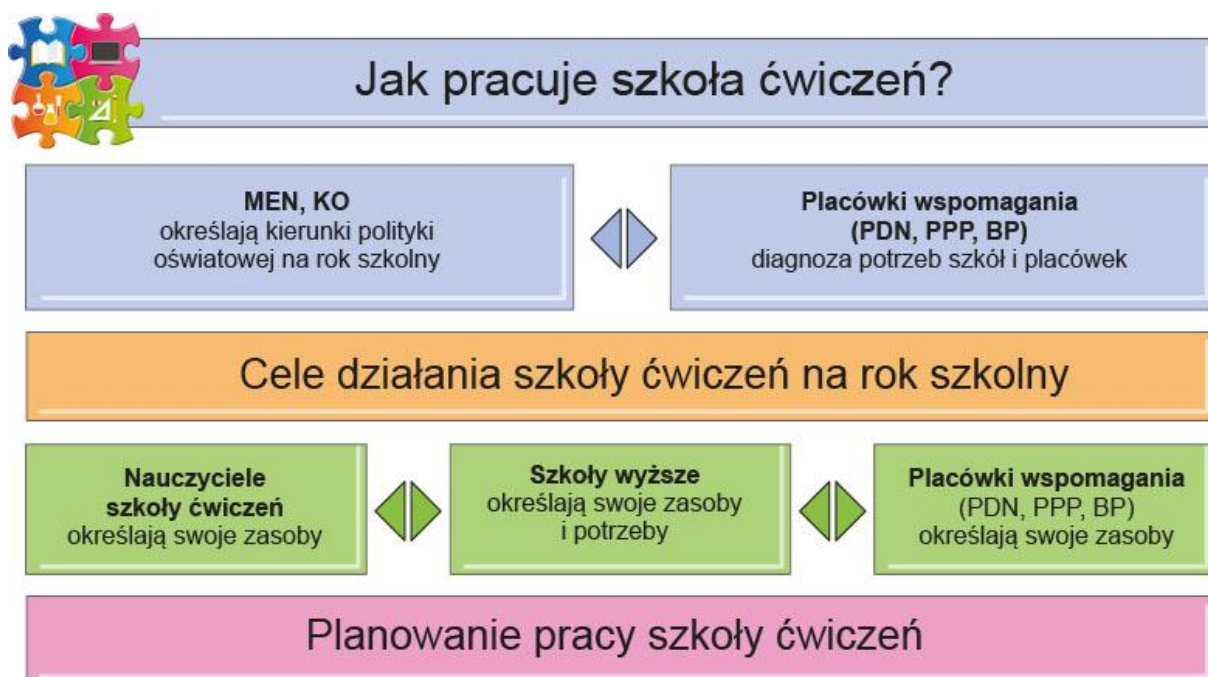
- Przepisy prawa określające zadania poszczególnych instytucji odpowiedzialnych za utworzenie i funkcjonowanie szkoły ćwiczeń.
- Wnioski z diagnoz i badań prowadzonych na szczeblu centralnym przez: przez ministra edukacji narodowej, instytuty badawcze, szkoły wyższe, Centralną Komisję Egzaminacyjną.
- Wnioski z diagnoz i badań prowadzonych na szczeblu regionalnym lub lokalnym (kuratora oświaty, okręgowe komisje egzaminacyjne, placówki wspomaganie, szkoły i placówki oświatowe, jednostki samorządu terytorialnego, szkoły wyższe).
- Zadania dla poszczególnych uczestników działań związanych z utworzeniem i wspieraniem szkół ćwiczeń.
- Diagnoza zasobów lokalnego środowiska edukacyjnego w zakresie zasobów wiedzy, kompetencji ludzi, infrastruktury, posiadanych doświadczeń z dotychczasowej współpracy i realizacji wspólnych działań będą stanowić podstawę do określenia zasad współpracy na poziomie lokalnym.

Zasoby szkoły ćwiczeń

Rys. 3. Zasoby szkoły ćwiczeń

Planowanie pracy szkoły ćwiczeń

Rys. 4. Planowanie pracy szkoły ćwiczeń

Rekomendowane formy i metody pracy szkoły ćwiczeń:

a) perspektywa kształcenia nauczycieli:

- praktyki studenckie,
- opieka szkoły wyższej nad uczniami szczególnie uzdolnionymi,
- studenckie projekty badawcze,
- fora dyskusyjne.

b) perspektywa doskonalenia nauczycieli

- sieci współpracy i samokształcenia (przedmiotowe, problemowe),
- lekcje otwarte,
- warsztaty dla nauczycieli,
- indywidualne formy wsparcia dla nauczycieli szkół ćwiczeń,
- coaching, tutoring, mentoring,
- konsultacje dla nauczycieli szkoły ćwiczeń, bycie ekspertem.

Działania realizowane w trakcie pilotażu szkoły ćwiczeń:

1. Wsparcie ekspertów merytorycznych, trenerów oraz pracowników placówek doskonalenia nauczycieli, bibliotek pedagogicznych i poradni psychologiczno-pedagogicznych w zakresie planowanych działań nauczycieli szkoły ćwiczeń dotyczących przygotowania i realizacji lekcji otwartych.
2. Opracowanie przez nauczycieli scenariuszy i przeprowadzenie 40 lekcji otwartych, zgodnie z przyjętym planem.
3. Prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli i dyrektorów oraz trenerów szkół ćwiczeń.
4. Aktywny udział dyrektorów, nauczycieli, nauczycieli bibliotekarzy, trenerów oraz pracowników instytucji wspierających pracę szkoły w pracach sieci oraz spotkaniach szkoleniowych.
5. Opracowanie czterech pakietów materiałów szkoleniowych z udziałem ekspertów merytorycznych ORE dyrektorów, nauczycieli, trenerów oraz ekspertów.
6. Recenzja merytoryczna czterech pakietów materiałów szkoleniowych.
7. Spotkania szkoleniowe dla kadry pedagogicznej szkół ćwiczeń.

Etap 4. Monitorowanie przebiegu pilotażu

Działania w trakcie pilotażu będą monitorowane przez trenerów, pracowników zespołu projektowego ORE w celu:

- zbadania warunków realizacji zaplanowanych działań zgodnie z opracowaną koncepcją szkoły ćwiczeń,
- zapewnienia sprawnego przebiegu pilotażu;
- wprowadzenia koniecznych modyfikacji, wynikających z realizacji poszczególnych działań i opracowania ostatecznej wersji *Modelu szkoły ćwiczeń*;
- weryfikacji *Kryteriów wyboru szkół*;
- opracowania raportu z przebiegu pilotażu;
- opracowania założeń merytorycznych niezbędnych do realizacji projektów konkursowych na utworzenie szkół ćwiczeń w poszczególnych województwach.

Ponadto w wyniku otwartego naboru zostanie wyłoniony wykonawca, który na podstawie zebranych informacji przygotowuje raport podsumowujący przebieg pilotażu oraz sformułuje wnioski do modyfikacji opracowanej koncepcji szkoły ćwiczeń.

Finansowanie utworzenia szkół ćwiczeń w województwie mazowieckim

Projekt koncepcyjny „Wspieranie tworzenia szkół ćwiczeń” (lipiec 2016 – czerwiec 2018)

Powstaną pierwsze szkoły ćwiczeń (11/14 z województwa mazowieckiego), których działania będą współfinansowane z budżetu projektu. Zakres finansowania obejmuje:

- przygotowanie trenerów oraz nauczycieli i dyrektorów szkół ćwiczeń;
- przygotowanie materiałów merytorycznych, metodycznych dla nauczycieli w czterech obszarach przedmiotowych: matematyka, przedmioty przyrodnicze, języki obce, TIK;
- działania szkoły wynikające z modelu szkoły ćwiczeń w trakcie pilotażu.

Wnioski z przebiegu pilotażu posłużą do opracowania ostatecznej wersji modelu szkoły ćwiczeń oraz rekomendacji zarówno konkretnych działań, jak i źródeł ich finansowania.

Informacja o pilotażu szkoły ćwiczeń

- Spotkanie robocze przedstawicieli instytucji wspomaganie, szkoły wyższej, kuratorium oświaty, organów prowadzących (14 grudnia 2016 oraz 6 lutego 2017).
- Spotkanie informacyjne dla dyrektorów szkół i nauczycieli (28 lutego 2017).
- Spotkanie robocze przedstawicieli instytucji wspomaganie, szkoły wyższej, kuratorium oświaty, organów prowadzących – w przygotowaniu;
- Zakładka *Pilotaż szkoły ćwiczeń* na stronie internetowej projektu (marzec 2017)
- Spotkanie inauguracyjne pilotaż dla dyrektorów i nauczycieli szkół do oraz instytucji zaangażowanych w tworzenie i funkcjonowanie szkoły ćwiczeń (maj/czerwiec 2017).